

Tytuł: Prawne aspekty organizmów genetycznie modyfikowanych w Polsce

Tematem pracy są prawne aspekty GMO w Polsce. Analiza badań naukowych i przepisów prawnych dotyczących genetycznie modyfikowanych organizmów zarówno prawa UE, jak i polskiego, ma znaczenie dla postawionej tezy, zgodnie z którą obowiązujący w Polsce system regulacji prawnych dotyczący GMO należy uznać, w świetle dotychczasowych badań naukowych dotyczących inżynierii genetycznej, za rygorystyczny. W tym zakresie Autor w rozprawie pokusił się o postulaty *de lege lata* i *de lege ferenda*, które konwenują z postawioną tezą.

Temat pracy został wybrany z kilku powodów. Przede wszystkim – pomimo intensywnego rozwoju badań w przedmiocie GMO – dotychczas zauważono istotny brak w jeśli chodzi o syntetyczne opracowania w tym zakresie. Pewne zdziwienie może budzić fakt, że mimo regulacji prawnych, zarówno prawa Unii Europejskiej, jak też rozwiązań polskich, istnieje poważny deficyt na rynku publikacji analizujących czy komentujących wspomniane przepisy prawne. Ważne też jest to, że praktycznie każdy człowiek w jakimś stopniu styka się z zagadnieniami GMO. Warto więc dać osobom zainteresowanym tymi zagadnieniami, analizę nurtującej ich problematyki. Uznano też – że poprzez podjęcie analizy przepisów prawnych – należy minimalizować stereotypy co do bezwzględnej szkodliwości i negatywnym wpływie GMO na życie i funkcjonowanie człowieka. Ponadto uznano, że w kontekście prawnym dla tworzenia systemu przepisów szczególnie istotne znaczenie mają determinanty naukowe i dopiero na podstawie stanu faktycznego można ocenić między innymi stopień ich restrykcyjności.

Mając powyższe na uwadze można stwierdzić, że celem niniejszej rozprawy jest analiza przepisów prawnych, odnoszących się do GMO. Trzeba także zaznaczyć, że rozważania te powinny w konsekwencji dać odpowiedź na pytania o jakość prawa, które reguluje przedmiotową kwestię, o to czy rozwiązania są kompleksowe a także logiczne i rozstrzygające wątpliwości osób zainteresowanych. Przedmiotem analizy są głównie akty prawne różnej rangi. Skupiono się więc na ustawach i rozporządzeniach krajowych, jak również na prawie międzynarodowym.

Praca składa się z czterech rozdziałów. W rozdziale pierwszym dokonano niezbędnego wprowadzenia do tematyki biotechnologii oraz inżynierii genetycznej. Przedstawiono w nim definicje GMO oraz sposób ich powstawania. Jako że praca w zamierzeniu miała mieć

charakter także interdyscyplinarny, przywołano badania naukowe dotyczące ich bezpieczeństwa (między innymi wpływu na organizm niedocelowe). Osobny podrozdział poświęcono analizie ekonomicznych i naukowych podstaw wykorzystania pasz GM w rolnictwie, szczególnie w kontekście potencjalnego zakazu ich stosowania w Polsce.

W rozdziale drugim dokonano analizy wybranych aktów prawa międzynarodowego, unijnego, oraz dokonano analizy modeli prawnych trzech państw. Rozdział drugi został podzielony na następujące podrozdziały: „Konwencja o różnorodności biologicznej oraz Protokół Kartageński o bezpieczeństwie biologicznym”, „Problematyka genetycznie modyfikowanych organizmów w systemie prawnym Światowej Organizacji Handlu”, „Prawo Unii Europejskiej”, „Kwestie GMO w orzecznictwie TSUE”, „Kodeks Żywnościowy” oraz „Przegląd i porównanie regulacji prawnych dotyczących GMO w wybranych państwach”. W kontekście rozdziału drugiego warto wskazać, że orzecznictwo TSUE, w którym stwierdzano uchybienia w polskim prawie dotyczącym GMO, istotnie wpływało na proces kształtowania się systemu regulacji w Polsce.

W rozdziale trzecim przedstawiono jak kształtowało się prawo polskie dotyczące GMO od pierwszych prób regulacji, do momentu wprowadzenia ustawy o organizmach i mikroorganizmach genetycznie modyfikowanych (która jest już przedmiotem analizy w rozdziale czwartym). Pierwsze próby unormowania kwestii związanych z genetycznie modyfikowanymi organizmami sięgają 1997 roku, chociaż do czasu wejścia w życie ustawy o organizmach genetycznie zmodyfikowanych nie można mówić o żadnym jej kompleksowym uregulowaniu, zaś na przestrzeni lat różne akty prawne regulujące tę materię stworzyły rozproszony system prawny dotyczący GMO.

W rozdziale czwartym, który razem z trzecim tworzą całościowy obraz tej materii w Polsce, dokonano analizy najnowszej ustawy o organizmach i mikroorganizmach genetycznie modyfikowanych i porównania ze wcześniejszymi rozwiązaniami, a także – co warto wskazać – dokonano interpretacji ustawy zmieniającej rzeczoną ustawę kompleksową w takim zakresie, że poprzez w praktyce niemożliwe do spełnienia przesłanki niemożliwa będzie uprawa roślin GM.

Każdy rozdział kończą wnioski, w tym także postulaty de lege ferenda.